

Tõravere eesleemeeter ennustab põua jätku

Vallo Nuust

Tartu ilmajaama eesleemeeter, mille saba annab indikaatorina märku valitsevatest ilmaoludest, on päikesest roidunud ja janust jonnakam kui muidu.

Eile öösel kastis Tartut küll põgus vihmabini, ent sünoptikute kinnitusele oli see ajutine, täna on saju tõenäosus juba väga väike. Tõravere ilmajaama muruplats on augustikuiselt kollendav ja ilma mõõdva riistapuu saba purukuiv.

Tartu ilmajaama juhataja Ain Kallis hindab eesle- ehk burromeetrit lihtsate tööprintsipiide tõttu. Eesleemeetri tähtsaim osa on saba.

Kui saba liigub, on tuuline ilm. Kui saba ei liigu, siis tuult pole. Kui saba heidab varju, paistab päike. Kui saba on härmas, on pakane. Kui saba pole näha, on udu. Kui eesle saba on märg ja selle otsast tilgub, siis sajab vihma.

Tartumaal on kõrbekliima

Korralikku sadu pole ammu olnud. «Ei tea, kas hakkabki enam kunagi sadama - jääme kõrbesse,» kahtles Kallis.

Sünget diagnoosi kinnitavad ka ilmajaamas üles tähendatud andmed. Pärast viimase lume sulamist 6. aprillil mõõdeti aprillikuu sademete hulgaks vaid 16 mm. Mai esimesel dekaadil sadas kõigest 3 mm ja teisel 23 mm vihma.

«Seda on kaunis vähe,» rääkis Kallis. «Lisaks on ilmad olnud väga päikepaistelised ja suhteliselt tuulised ning ka tänavuse talve napist ja vara sulanud lumest ei olnud maa niisutajat.»

Kallise andmetel oli kõige kuivem mai Tartus 1918. aastal, kui kuu aja jooksul tuli vaid 2 mm sademeid. 1947. aasta maikuu sadas Tartus 4 mm, 1976. aastal 9 mm ja 1982. aastal 16 mm vihma.

«Maikuu lõpp on olnud sageli kuiv,» rääkis Kallis. «Viimasest 50 aastast tervelt seitsmel aastal pole mai viimasel dekaadil kas üldse sadanud või on tulnud vaid millimeetri jagu sademeid.»

Kuiv ilm püsib

Sünoptikute hinnangul kestab kuivaperiood veel vähemalt viis päeva.

Samas on näiteks Rootsi ja Leedu saanud Kallise sõnul piisavalt vihma, rääkimata Vahemeremaadest, kus sademeid on olnud liigagi palju.

«Jaanipäeva-eelne vihm maksab pool Riia linna,» meenutas Jõgeva ilmajaama agrometeoroloog Helle Raudsepp vanarahva kõnekäändu. «Kõik märgid näitavad, et meil on kevadsuvine pöud,» ütles ta.

Et alates märtsi teisest dekaadist on sademeid jäänud järjest vähemaks ja ilmad on olnud keskmisest soojemad, siis on mulla veevaru langenud alla kriitilise piiri.

«Teisipäeval määrasime rukkipõllu mulla niiskust ja selgus, et mulla protsentuaalne niiskus on langenud 7-8 protsendini,» rääkis Raudsepp. «Normaalne oleks kuni 30 protsenti. Praegu muld lausa tolmas. Olukord on kriitiline juba mai algusest peale.»

Kõrgrõhkkond on sademetel ees

«Venemaal paiknev kõrgrõhkkond - ilmapolitseinik - tõrjub madalrõhkkonda eemale ja ei lase sademetel Läänemerest mandri poole tulla.»

Ain Kallis, *Tartu ilmajaama juhataja põuaperioodi jätkumisest*